

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3959/2022
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 940/21 од 18.01.2022. године, у седници већа одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 940/21 од 18.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П1 241/19 од 20.12.2019. године, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама за период од јула 2016. године закључно са јуном 2019. године исплати појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (став први изреке). Обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 84.962,00 динара (став други изреке).

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 940/21 од 18.01.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Параћину П1 241/19 од 20.12.2019. године у делу става првог изреке, којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама за период од јула 2016. године закључно са децембром 2016. године и за период од јула 2018. године закључно са јуном 2019. године исплати појединачне месечне износе и законску затезну камату на начин ближе одређен овим ставом, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама за период од јула 2016. године закључно

са децембром 2016. године и за период од јула 2018. године закључно са јуном 2019. године, појединачне месечне новчане износе са припадајућим затезном каматом на начин ближе одређен овим ставом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду донету у другом степену у делу у коме се побија ревизијом, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду обављао послове ... у сменама по унапред утврђеном распореду. Уговорима о раду од 08.06.2016. године и од 07.06.2018. године парничне странке су уговориле да се врста и степен стручне спреме и посебна знања за рад на одређеним пословима који су одређени сложеносћу посла и одговорношћу за обављање посла и условима рада изражавају коефицијентом посла које запослени обавља, и да износи 1,7; да се зарада за обављени рад састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак. Колективним уговором туженог од марта 2011. године уговорено је, између осталог, да су коефицијентима послова вредновани и услови рада по основу: рада на терену, рада у сменама и другим пословима штетним по здравље запослених (члан 45.), а Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године и то чланом 42. став 2. тачка 2. прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани услови рада који се односе на рад у сменама. Вештачењем од стране вештака економске струке утврђено је да увећана зарада тужиоца по основу сменског рада током спорног периода одговара појединачним месечним износима ближе одређеним ставом првим изреке првостепене пресуде.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужиоцу у спорном периоду (јул месец 2016. године закључно са јулом месецом 2019. године) није исплаћивана увећана зарада која му, по становишту тог суда, припада за рад у сменама. У складу са наведеним, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати дуговане износе на име накнаде увећане зараде за сменски рад.

Другостепени суд сматра да је одлука првостепеног суда донета погрешном применом материјалног права на овако утврђено чињенично стање. Становиште другостепеног суда је да, у складу са новелираном одредбом члана 108. Закона о раду, послодавац има овлашћење да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде, искључена је могућност примене увећања зараде, јер је сменски рад већ вреднован кроз утврђену основну зараду. Будући да је утврђено да је Колективним уговором туженог од 27.04.2011. године и Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године сменски рад, као услов рада, вреднован у оквиру припадајућих

коэффицијената, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде за рад у сменама за спорни период важења уговора о раду од 08.06.2016. године и то до 31.12.2016. године и уговора о раду од 07.06.2018. године (када је закључен уговор о раду на неодређено време) почев од 1.07.2018. године којим уговорима о раду није уговорено право тужиоца на увећање зараде по основу сменског рада.

Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 108. став 1. новелираног Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05...са изменама и допунама објављеним у „Сл. Гласнику РС“ бр. 75/2014 и 13/2017), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад на дан празника, за рад ноћу, за прековремени рад и за минули рад. Према одредби става 4. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Сходно цитираној одредби, послодавац има овлашћење да својим општим актом и уговором о раду закљученим са запосленим утврди право запосленог на увећану зараду и њену висину за рад у сменама, али такође може да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде.

У конкретном случају, општина актима туженог послодавца - Колективном уговором од 27.04.2011. године, чланом 45, и Правилником о раду од 17.04.2015. године, чланом 42. став 2. тачка 2, између осталог прописано је да су у оквиру припадајућих коэффицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Дакле, општим актима послодавца право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, а уговорима о раду од 01.07.2016. године и 07.06.2018.године није уговорено да тужилац има право на увећану зараду по основу сменског рада, иако је таква могућност предвиђена и након измена и допуна Закона о раду од 29.07.2014. године. У таквој ситуацији Врховни касациони суд налази да тужени није поступио супротно закону и да је у свему испунио своју обавезу према тужиоцу тако што му је у утуженом периоду исплаћивана зарада урачунавањем коэффицијента за сменски рад у основицу.

Ревизијом тужиоца оспорава се управо утврђена чињеница да је сменски рад вреднован кроз основну зараду, уз указивање да се коэффициент за обрачун зараде није мењао од доношења Колективног уговора из 2011. године. Правилно је утврђено да су одредбом члана 42. став 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године у оквиру припадајућих коэффицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Тужиоцу, као и свим запосленима код туженог, зарада је морала бити обрачуната на начин како то предвиђа важећи општи акт туженог. Будући да је у поменутом општем акту туженог рад у сменама вреднован као елемент за утврђивање основне зараде, нема основа за исплату коэффицијента увећања од 26% према обрачуну вештака, због чега је побиијаном другостепеном одлуком правилно одбијен као неоснован захтев тужиоца за исплату увећане зараде по основу сменског рада.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**